

Volgens de OESO is momenteel 20 procent van de schrootmarkt onderhevig aan im- en exportbeperkingen (foto's: BIR)

WERELDWIJDE RECYCLINGMARKT GEBAAAT BIJ VRIJE HANDEL

Booming business in gevaarenzone

De markt in secundaire grondstoffen is in rap tempo globaal geworden, maar staat nu fors onder druk. De wereldwijde economische crisis leidt tot overschotten, prijsdalingen en im- en exportbeperkingen die landen opleggen om de eigen industrie te beschermen. 'Veel collega's zullen het niet redden.'

DOOR HAN VAN DE WIEL

De wereldwijde recyclingmarkt is omvangrijk. Volgens een inschatting van *Surendra Borad* is de economische waarde van deze markt jaarlijks 500 miljard dollar en verdienen 20 miljoen mensen er hun boterham. Borad is voorzitter van de plastic-afdeling van het Bureau of International Recycling (BIR), een branche- en lobbyorganisatie van de wereldwijde recyclingindustrie. Tevens is hij directeur van Gemini Corporation, een in Antwerpen gevestigd bedrijf dat zich bezighoudt met sorteren, inspecteren en transport van recyclebare materialen. Tijdens de Papier en Plastic Recycling-conferentie begin dit jaar in Dubai feliciteerde Borad in zijn toespraak het publiek: "Ontspan u, en wees gelukkig met het feit dat we deel uitmaken van de opkomst van een industrie met een heldere en veelbelovende toekomst."

Wat is de houdbaarheid van Borads wensdroom? Er bestaat een sterk verband tussen het bruto nationaal product van een land en het gebruik van secundaire grondstoffen. Aanjager van de globale recyclingmarkt was de fenomenale economische groei in landen als China, India, Rusland, Brazilië, Turkije en Zuid-Afrika. Primaire grondstoffen alleen waren simpelweg niet in staat die groei bij te benen. De productie van primaire grondstoffen kent grenzen. "Waar planten we de miljarden bomen die nodig zijn voor de papierindustrie als we geen oudpapier meer inzamelen?" vraagt *Ranjit Baxi* zich retorisch af. Baxi is voorzitter van de papierafdeling directeur van J&H Sales International in Londen en voorzitter van de papierafdeling van BIR.

Maar ook de groei landen ontkomen niet aan de huidige wereldwijde economische crisis en kennen lagere groeicijfers. Het gevolg: overschotten van secundaire grondstoffen in landen die van oudsher

een sterke recyclingindustrie hebben, met name de lidstaten van de Europese Unie en de Verenigde Staten. Daarnaast zucht de recyclingmarkt onder stijgende transportkosten, zodat export niet per se een aantrekkelijke optie is.

ECONOMISCH NATIONALISME

Als klap op de vuurpijl zorgt de crisis voor hernieuwd economisch nationalisme. Om de eigen industrie te beschermen gaan in steeds meer landen geluiden op de im- en export van primaire en secundaire grondstoffen te beperken. Voor de Europese recyclingindustrie is dat een serieuze bedreiging: in Europa worden veel minder secundaire grondstoffen verwerkt dan ingezameld, zodat exportbeperkingen leiden tot overschotten. Langdurige prijsdalingen en faillissementen liggen op de loer.

Eén van de stromen die kampt met barrières is plastic schroot. Terwijl de markt groeit, gaat her en der de deur op slot. China wil alleen hoge kwaliteit toestaan, de Verenigde Staten hebben plastic schroot op de rode lijst gezet, India zet de deur op het kleinste kiertje. Borad van BIR schetst de gevolgen: "Europa produceerde in 2010 ongeveer 24 miljoen ton plastic schroot. Daarvan wordt 10 miljoen gestort en 8 miljoen ton verbrand met energierugwinning. Maar 6 miljoen ton wordt gerecycled; de helft in Europa, de andere helft buiten Europa. Europa heeft niet genoeg verwerkingscapaciteit", zegt hij. "Er is dus veel plastic om te exporteren. Als landen hun grenzen daarvoor sluiten, bijvoorbeeld als vergeldingsmaatregel voor onze exportbeperkingen, dan raken we opgescheept met een gigantisch plastic-overschot."

Vandaar dat de recyclingindustrie hamert op vrije handel. Het belang daarvan staat volgens de sector buiten kijf. Geen land ter wereld is onafhankelijk wat betreft

zijn behoeften aan grondstoffen. Elk land is gebaat bij een functionerende internationale markt voor grondstoffen, ook die uit secundaire stromen. De industrie heeft daarom behoefte aan toenemende harmonisatie van milieu-, volksgezondheids- en kwaliteitsaspecten. Een vrije markt zorgt voor marktconforme prijzen en een steeds betere recyclinginfrastructuur. *Last but not least* stimuleert een globale markt technologische innovatie.

WONDER VAN CARTAGENA

Niet alleen de plastic-, ook de bandensector loopt tegen beperkingen op de im- en export aan. Ze baren *Barend ten Bruggencate* zorgen. Ten Bruggencate werkte zijn hele arbeidzame leven in de banden en is voorzitter van de bandenafdeling van BIR. De markt van end-of-life banden is volgens hem weliswaar internationaal georiënteerd, maar er zijn landen die geen import toestaan. Ze beroepen zich op de Conventie van Basel over grensoverschrijdend vervoer van gevaarlijke stoffen.

Wat dat betreft stemt de uitkomst vorig jaar van de tiende conferentie van 118 landen die de Conventie van Basel onderschrijven hoopvol. Sommigen spreken al van 'het Wonder van Cartagena', daarbij verwijzend naar de Colombiaanse stad waar de tiende conferentie plaatsvond. De doorbraak was dat afval niet alleen gezien wordt als een ongewild en duur bijproduct van de moderne consumptiesamenleving, maar ook als een potentieel waardevolle grondstof met volop mogelijkheden voor 'groene' banen en 'groene' industrie. Volgens *Katharina Peiry* van het secretariaat van de Baselconventie is 'Basel' hierdoor niet langer synoniem met controle op en verbod van afvaltransacties. "Dat is een erg belangrijke verandering in de houding van regeringen", zegt ze. De VN-duurzaamheidstop in Rio de Janeiro van afgelopen juni liet de kans lopen om het belang van afval als grondstof te onderschrijven.

OP DE LOER

De markt van staalschroot is volgens *Christian Rubach*, voorzitter van de ferroafdeling van BIR, tot nu toe een van de meest vrije ter wereld. Er zijn geen monopolies, en zelfs de grootste schrootproducent is een relatief kleine speler. Belemmerende factoren zijn de wisselkoersen tussen euro en dollar, en de hoge transportkosten. Toch ligt ook hier ingrijpen van overheden op de vrije markt

RANJIT BAXI (BIR PAPER):
'Velen zullen het niet
redden.'

op de loer. Overheden willen het schroot liever in eigen land houden. Volgens de OESO is momenteel 20 procent van de schrootmarkt onderhevig aan im- en exportbeperkingen. Rubach vreest dat dit nog een tijd doorgaat. "Elk land wijst naar andere landen. Ze redeneren ongeveer als volgt: 'Als China zijn zeldzame aardmetalen onderwerpt aan exportbeperkingen, dan laten wij ons staalschroot er niet heen gaan'. Of: 'Waarom zouden wij, in de EU, ons schoon geproduceerde schroot exporteren naar India of China, waar het met smerige technologie wordt gebruikt om producten te maken die wij dan weer importeren'." Rubach heeft geen goed woord over voor die redeneertrant. "Het zijn domme argumenten, die alleen de bedoeling hebben de Europese schrootprijzen te laten dalen. Wie daarvan profiteren zijn de Europese staalproducenten. Dat zit er achter, niks anders."

De EU kampt nu al met een staalschrootoverschot van 20 tot 30 miljoen ton, waarschuwt Rubach. Elke exportbeperking zal tot verdere prijsdaling leiden. Producenten van staalschroot hebben onder meer met het fenomeen te maken dat de bijdrage van staalschroot aan de wereldwijde staalproductie afneemt. Hoofdverantwoordelijk daarvoor is China, dat een extreem lage hoeveelheid schroot verwerkt bij zijn staalproductie. Volgens Rubach produceert China ongeveer 700 miljoen ton staal per jaar en is de schrootbijdrage met ongeveer 10 procent 'heel, heel laag'. "China heeft er het land aan grondstoffen te importeren als het niet per se hoeft", zegt Rubach.

Het is een kwestie van tijd, meent Rubach. "China verbetert zijn basis voor staalschroot stukje bij beetje. Dat voor-nemen staat ook in het vijfjarenplan van China." Over een jaar of tien tot vijftien loopt China in de internationale pas.

CHRISTIAN RUBACH
(BIR FERROUS METALS):
'De EU kampt nu
al met een
staalschrootoverschot.'

BANDENSECTOR RECYCLINGKAMPIOEN

De Europese bandensector is recyclingkampioen. Bergen van afgedankte banden behoren in bijna alle landen van de Europese Unie tot het verleden. In 2011 werd 95 procent van alle gebruikte banden ingezameld en verwerkt. Volgens de meest recente cijfers vindt 40 procent van die banden zijn weg in materiaalhergebruik, 38 procent in energieteerugwinning (voornamelijk in cementovens), 10 procent wordt geëxporteerd, 8 procent krijgt een nieuw loopvlak en een luttel 4 procent wordt nog gestort. Ter vergelijking: in 1994 werd maar 17 procent van de Europese banden gerecycled of verbrand voor energiedoeleinden en belandde maar liefst 62 procent van de afgedankte banden op stortplaatsen.

Barend ten Bruggencate, voorzitter van de bandenafdeling van BIR, is tevreden met deze cijfers. "In de EU en de Verenigde Staten zijn we het station gepasseerd dat banden afval zijn en als zodanig behandeld moeten worden. Het zijn grondstoffen met een behoorlijke waarde. De marktwaarde van het gerecyclede materiaal is het grote issue bij de end-of-life banden. Je ziet steeds meer dat het granulaat van oude banden wordt geaccepteerd als grondstof voor kunststof sportvelden, asfalt en geluidwallen. Het is namelijk geluiddempend. Zo ontstaat op termijn een stroom producten die geld oplevert." Recycling van oude banden staat mooie tijden te wachten. In de komende dertig jaar verdubbelt de vraag naar rubber, door de enorme toename van het aantal auto's en vrachtwagens. Het is onmogelijk om in dat groeitempo te voorzien met natuurlijk rubber. Volgens Ten Bruggencate zijn er steeds meer initiatieven om granulaat en rubber te mixen.

Hetzelfde geldt voor opkomende economieën als Brazilië, Rusland en India.

PAPIERVEZELOVERSCHOT

De Europese oudpapiersector kampt met een vergelijkbaar probleem: een gigantisch overschot dat inmiddels is opgelopen tot 8 à 10 miljoen ton. Europa zamelt veel meer oud papier in dan het nodig heeft. Oorzaken van de malaise: de economische crisis en de lage papieren prijzen. De ambitieuze Europese recyclingdoelstelling van 70 procent recycling in 2015 heeft in veel landen geleid tot contracten tussen inzamelaars en overheden, waarin ook een vaste inzamelingsprijs is afgesproken. Daarbij is geen rekening gehouden met een langdurige crisis, waardoor de vraag naar papier substantieel afneemt en de

papierprijs daalt, ook de prijs die inzamelaars van de papierproducenten ontvangen. Het gevolg is een stuwmeer aan oud papier. Volgens Ranjit Baxi, voorzitter van de papierafdeling van BIR, "ligt het voor de hand dat we het overschot exporteren, maar daarbij doen zich twee problemen voor: de hoge transportkosten en de ongunstige transactiekosten."

Om kosten te drukken nemen de inza-

**BAREND TEN BRUGGENCATE
(BIR TYRES):**
'Op termijn ontstaat een
stroom producten die geld
oplevert.'

melaars genoegen met een lagere kwaliteit van het ingezamelde papier. Baxi: "Door de aanhoudende crisis gaat er vanuit Europa elke week een lagere kwaliteit papiervezel naar Azië. Als reactie daarop stellen onder meer China en Indonesië nu scherpe kwaliteitseisen aan het geïmporteerde papier." Europees oud papier was altijd Azië's tweede keus (na het Amerikaanse), door de verminderde kwaliteit dreigt het verder te zakken in de rangorde. "Dat is geen goed nieuws voor de Europese recyclers." Baxi verwacht dat de crisis veel van zijn collega's pijn zal doen. "Velen zullen het niet redden."

**SURENDRA BORAD
(BIR PLASTICS):**
'Europa heeft niet genoeg
verwerkingscapaciteit.'

